НОТАРСКА КОМОРА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ПРИРАЧНИК

ЗА ПОСТАПУВАЊЕ НА НОТАРИТЕ КАКО СУБЈЕКТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Скопје | октомври | 2026

НОТАРСКА КОМОРА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ПРИРАЧНИК

ЗА ПОСТАПУВАЊЕ НА НОТАРИТЕ КАКО СУБЈЕКТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Скопје | октомври | 2026

ПРИРАЧНИК
ЗА ПОСТАПУВАЊЕ НА НОТАРИТЕ КАКО СУБЈЕКТИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

I. ВОВЕД

Со овој прирачник се појаснуваат мерките, дејствијата и постапките што се должни да ги преземаат нотарите како субјекти (по член 5 точка 3) во откривање и спречување перење пари и финансирање на тероризам во согласност со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (во понатамошниот текст: ЗСППФТ).

II. ЦЕЛИ:

- да се обезбеди ефективна примена на законските обврски од ЗСППФТ,
- да се намали ризикот од злоупотреба на нотарските услуги за перење пари и финансирање тероризам,
- да се зајакне правната сигурност и интегритетот на нотарската професија и
- да придонесе кон единствено разбирање и примена на одредбите од ЗСППФТ.

III. Поважни дефиниции (член 2 од ЗСППФТ):

1) **„Перење пари“** се дејствијата предвидени со Кривичниот законик како кривично дело перење пари и други приноси од казниво дело;

2) **„Финансирање на тероризам“** се дејствијата предвидени со Кривичниот законик како кривично дело финансирање на тероризам;

3) **„Принос од кривично дело“** е принос од кривично дело согласно со Кривичниот законик;

4) **„Имот“** подразбира пари или други средства за плаќање, хартии од вредност, депозити, друг имот од секаков облик и тоа материјален или нематерија-

лен вклучително и виртуелни средства согласно со закон, подвижен или недвижен, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и правни документи за сопственост и актива во пишан или во електронски облик или инструменти кои се доказ за имотни права или правни интереси;

5) **„Деловен однос“** е деловен, професионален или комерцијален однос, кој е поврзан со професионалните и деловните активности на субјектот од членот 5 од овој закон и за кој се очекува во моментот на негово воспоставување да има елемент на времетраење;

6) **„Клиент“** е физичко лице, правно лице, странски труст и сличен правен аранжман кое воспоставува, има воспоставено деловен однос со субјектот или извршува повремена трансакција;

7) **„Трансакција“** е уплата и/или исплата на готовина, уплата (прием) и исплата на депозит, размена на валути, пренос на средства, купување, продавање, размена, прием и пренос на виртуелни средства, склучување договори, набавка и купопродажба на стоки и услуги, продажба или отстапување на основачки вложувања, купопродажба или отстапувања на акции или удели, регистрација на хартии од вредност или пренос на хартии од вредност или друг имот и друга активност која ја вршат субјектите согласно со законските овластувања. Во осигурителната дејност подразбира уплата на премија и исплата на осигурена сума при доживување или исплата при штетен настан, аванс/заем или откуп на полисата за животно осигурување;

8) **„Поврзани готовински трансакции“** се две или повеќе готовински трансакции извршени во рок од еден работен ден од извршувањето на првата трансакција од страна на ист клиент или меѓу исти клиенти или вистински сопственици или извршени од страна на повеќе лица во корист на ист клиент;

9) **„Пари (парични средства)“** се парични средства согласно со членот 2 став (1) точка 79 од Законот за платежни услуги и платни системи (*);

10) **„Готовина“** се книжни и ковани пари кои врз основа на закон се во оптек во Република Северна Македонија или во странска држава;

11) **„Електронски пари“** се електронски пари согласно со закон;

13) **„Регистар на вистински сопственици“** е информациски систем кој овозможува прием, евидентирање, обработка, чување и размена на податоци и/или документи за вистински сопственици во електронска форма;

14) **„Програма“** е акт на субјектот кој определува правила, процедури и упатства за примена на мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

15) **„Овластено лице“** е лице вработено во субјектот и назначено од органот на управување на субјектот, кое се грижи за спроведување на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и за соработка со Управата;

16) **„Високо раководство на субјектот“** е лице кое со закон и интерните акти е овластено да управува и е одговорно за работењето на субјектот и кое има соодветни овластувања и функција да носи одлуки кои може да влијаат на изложеноста на субјектот на ризик од перење пари и финансирање на тероризам;

17) **„Правно лице“** е единица на локалната самоуправа, политичка партија, јавно претпријатие, трговско друштво, адвокатско друштво, установа, здружение, фондација, сојуз и организациски облик на странска организација, спортско здружение и друго правно лице во областа на спортот, финансиска организација и друга со закон одредена организација регистрирана како правно лице и друг организациски облик на кој му е признато својството на правно лице;

18) **„Високоризични земји“** се земји кои не ги спровеле или недоволно ги спровеле меѓународните стандарди за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како и земји утврдени од страна на ФАТФ, Европската Унија како и земји за кои надлежните меѓународни тела бараат преземање на соодветни противмерки или земји утврдени во согласност со националната проценка на ризик;

19) **„Непрофитни организации“** се правни лица, правни аранжмани или организации кои примарно се вклучени во прибирање или прераспределба на средства за добротворни, религиозни, културни, образовни или социјални цели или друг вид на добротворни активности;

IV. ОПФАТ НА ПРИМЕНАТА

Нотарите имаат обврска да применуваат мерки и дејствија (член 7 од ЗСППФТ) во случаите кога даваат правни услуги за нивните клиенти кои се однесуваат на следниве активности:

- **купување и продавање на недвижен имот и движен имот или давање под закуп на имот;**
- **управување со пари, хартии од вредност или друг имот или средства на клиентот;**
- отворање и управување со сметки во банка, штедни влогови, сефови или сметки за тргување со хартии од вредност (анг. Securities accounts);
- организирање на прибирање средства за основање, на работа или менаџирање на правни лица;
- основање, работење или управување со правни лица или правни аранжмани, купување и продажба на правни лица или правни аранжмани како и која било форма на помош, поддршка или совет, директно или преку друго лице за целите на продажба или купување на правни лица или правни аранжмани.

V. МЕРКИ И ДЕЈСТВИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Мерките и дејствијата за откривање и спречување перење пари и финансирање на тероризам што нотарот треба да ги примени (член 9 од ЗСППФТ) се:

- изготвување проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам и нејзино редовно ажурирање,
- воведување и примена на програми за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам,
- анализа на клиентите,
- известување и доставување податоци, информации и документација до УФР во согласност со одредбите од ЗСППФТ и подзаконските акти донесени врз негова основа,
- чување, заштита и водење евиденција на податоци,
- именување овластено лице и негов заменик,
- спроведување внатрешна контрола и
- други мерки кои произлегуваат од одредбите на ЗСППФТ.

***НАПОМЕНА: Мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање на тероризам (утврдување идентитет, вистински сопственик, носи-

тел на јавна функција, проценка на ризик на клиент и сл.) се преземаат кај сите правни работи што се опфатени во член 7, **БЕЗ ОГЛЕД НА ИЗНОСОТ НА ТРАНСАКЦИЈАТА.**

ПРВ ЧЕКОР - ПРОЦЕНКА НА РИЗИК:

1) Проценка на ризик на ниво на субјект (член 11 од ЗСППФТ)

Нотарот треба да направи самопроценка – Проценка на ризикот на ниво на субјект, со цел да ги разбере ризиците и заканите поврзани со перење пари и финансирање на тероризам на кои е изложен или може да биде изложен, како на пример, корупција, криумчарење наркотици, даночна евазија и сл.

При идентификувањето на ризикот поврзан со клиентот, нотарот ги зема предвид ризиците поврзани со дејноста или професионалната активност на клиентот, неговата репутација, како и природата на неговото однесување.

Нотарот при изработка на проценката треба да ја земе предвид сопственичката структура – сложеноста на сопственичката структура, вистинскиот сопственик на субјектот, географската местоположба на субјектите во чија што сопственост е институцијата, видот на деловната активност/дејност што ја врши клиентот и сл.

Проценка на ризик за субјектот – нотар се изработува врз основа на Упатството за вршење на проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам донесено од Надзорната комисија на Нотарската комора (член 11 од ЗСППФТ) – ПРИЛОГ бр. 1.

Доколку има потреба, овој акт се усогласува со националната проценка на ризик и со упатствата донесени од надзорните органи.

Нотарот задолжително ја ажурира проценката на ризик пред да направи значителни промени во своите деловни активности и процеси кои можат да влијаат на мерките кои се преземаат со цел спречување перење пари и финансирање на тероризам, како и при воведување нов производ, услуга, активност или канал на дистрибуција, како и при воведување нови технологии, да спроведе проценка на ризикот со цел утврдување и проценка на тоа како промените влијаат на изложеноста на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам и должен е да преземе соодветни мерки за намалување и за ефикасно управување со ризикот.

2) Проценка на ризик на клиент (член 15 став (4) од ЗСППФТ)

Секој нотар е должен да изготви **Проценка на ризик на клиент** за сите трансакции и договори кои се однесуваат на активностите наведени во член 7 од ЗСППФТ, со цел да ги идентификува, процени, разбере и намали ризиците од перење пари и финансирање на тероризам, без оглед на тоа дали договорот се пријавува во УФР или неговата вредност е под 15.000 евра.

За да се изготви проценката на ризик на клиент, нотарот задолжително треба да ги земе предвид следниве 4 фактори:

- **клиент,**
- **држави или географски подрачја,**
- **производи, услуги или трансакции,**
- **канали на дистрибуција.**

Нотарот врз основа на Проценката на ризикот на клиент, изготвува матрица на ризик во која го утврдува степенот на ризик, на следниов начин:

- Клиент со низок ризик (оценка 1-3),

- Клиент со среден ризик (оценка 4-5),

- Клиент со средно висок ризик (оценка 6-7),

- Клиент со висок ризик (оценка 8-10).

Проценката на ризик на ниво на клиент означена со ПРИЛОГ бр.2 – **треба да се изготвува кога клиентот е со низок или со среден ризик.**

Проценката на ризик на ниво на клиент означена со ПРИЛОГ бр.3.1 (за правно лице) и ПРИЛОГ бр.3.2 (за физичко лице) – **треба да се изготвува кога клиентот е со средно висок или со висок ризик.** За секој клиент кој е класифициран како средно висок или висок ризик задолжително се врши засилена анализа во писмена или електронска форма. Во таквите случаи (средно висок, висок ризик), нотарот треба задолжително да ги примени сите мерки и дејствија што ги пропишува ЗСППФТ (на пр. засилена анализа).

***НАПОМЕНА: При спроведување на засилената анализа, од страна на нотарот ризикот на клиентот може да го намали доколку постојат објективни причини за тоа. Во сите случаи, резултатите од проценката мора да бидат документирани, образложени писмено и достапни за органите на надзор.

ВТОР ЧЕКОР – ПРОГРАМА:

Нотарот треба да подготви и да применува Програма за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам - **ПРИЛОГ бр.4.**

Програмата треба да ги содржи сите елементи опишани во член 12 од ЗСППФТ. Доколку има потреба, овој акт се усогласува и прилагодува на соодветните изменувања.

Нотарот нема обврска да ја доставува Програмата на одобрување и мислење до УФР, туку таа треба да се чува во архивата на нотарот и да се приложи на барање од органите на надзор.

ТРЕТ ЧЕКОР – МЕРКИ НА АНАЛИЗА:

Нотарот е должен да изврши анализа на клиентот пред воспоставување деловен однос или пред извршување трансакција.

Мерките на анализа се:

- идентификација на клиентот и потврдување на неговиот идентитет со користење документи, податоци и информации од сигурни и независни извори,
- идентификација на лицето кое дејствува во име и за сметка на клиентот и потврдување дека тоа е овластено за тоа, како и потврдување на неговиот идентитет со користење документи, податоци и информации од сигурни и независни извори,
- идентификација на вистинскиот сопственик на клиентот и преземање соодветни мерки за потврдување на неговиот идентитет, со користење документи, податоци и информации од сигурни и независни извори со цел нотарот да е уверен дека знае кој е вистинскиот сопственик,
- разбирање и соодветно обезбедување информации за целта и намерата на деловниот однос,
- постојано следење на деловниот однос, кое се состои од:

- постојано следење на трансакциите кои се остваруваат во рамки на воспоставениот деловен однос со цел да се осигура дека овие трансакции се

конзистентни со профилот на ризик и бизнисот на клиентот, а во случај кога е потребно и утврдување на изворите на средства и

- осигурување дека документите и податоците обезбедени во рамки на анализата на клиентот се важечки, ажурирани и релевантни преку нивна редовна проверка, особено за клиентите со повисок ризик,

• Нотарите се должни да вршат проценка на ризик за секој клиент и да ја применуваат секоја мерка од анализата на клиентот, во согласност со профилот на ризик на клиентот.

ЧЕТВРТИ ЧЕКОР – ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА КЛИЕНТИТЕ:

Нотарот е должен да изврши идентификација на клиентот и проверка на неговиот идентитет пред воспоставување деловен однос или пред извршување трансакција (членови 16 и 17 од ЗСППФТ).

Начинот на вршење на идентификацијата се разликува во зависност од тоа дали клиентот се јавува како физичко лице или како правно лице.

1. Идентификација на физичко лице:

Кога клиентот е физичко лице, неговиот идентитет се идентификува и се потврдува со поднесување оригинален и важечки документ за идентификација, издаден од надлежен орган. Нотарот е должен да го идентификува клиентот физичко лице врз основа на:

• **важечка лична карта, или**

• **патна исправа.**

Од документот за физичкото лице се утврдува име, презиме, дата и место на раѓање, место и адреса на живеалиште или престојувалиште, единствен матичен број или број за идентификација и број на важечкиот документ за идентификација, органот кој го издал документот и дата на важење.

При идентификацијата, нотарот:

1. врши увид во оригиналниот документ за идентификација;

2. проверува дали документот е важечки и ги содржи сите потребни елементи;

3. **задржува копија од документот во списите на предметот.**

***НАПОМЕНА: Оваа документација претставува доказ дека е спроведена идентификација и потврдување на идентитетот на клиентот – **физичко лице.**

2. Идентификација на правно лице:

Кога клиентот е правно лице се идентификува и неговиот идентитет се потврдува со документ за регистрација во оригинал или копија заверена на нотар, **издаден од надлежен орган на државата во која е регистрирано правното лице која не смее да биде постара од шест месеци**, вклучително и со употреба на средства за електронска идентификација издадени во рамки на регистрирана шема за електронска идентификација на високо ниво на сигурност согласно со закон, доколку е возможно.

Документот за регистрација или основање се поднесува во хартиена и/или електронска форма.

Документите за регистрација издадени од надлежен орган на странска држава, треба да бидат преведени на македонски јазик од страна на овластен судски преведувач.

Кога клиентот е правно лице, нотарот е должен да ги утврди следниве елементи:

1. **субјективитетот на правното лице,**
2. **сопственичката структура,**
3. **управувачката структура,**
4. **вистинскиот сопственик (лица со контролен интерес).**

Утврдување на субјективитет на правно лице (член 57 ставови (3) и (4) од Законот за нотаријатот)

Субјективитетот на правното лице се утврдува врз основа на:

Извод (тековна состојба) за правното лице издаден од надлежен регистар (Централен регистар на РСМ) во оригинал или заверен препис, на денот на составување на нотарската исправа за домашни правни лица.

Кога клиентот е банка, осигурително друштво или странско правно лице, неговиот субјективитет се утврдува со документ за регистрација во оригинал или копија заверена на нотар, издаден од надлежен орган на државата во која е регистрирано правното лице **која не смее да биде постара од 30 дена од денот на составувањето на нотарската исправа.**

Нотарот е должен да обезбеди доказ во списите на предметот за утврдениот субјективитет.

Идентификување и потврдување на лицето кое дејствува во име и за сметка на клиентот (член 18 од ЗСППФТ)

Кога пред нотар се јавува лице кое дејствува во име и за сметка на клиент, нотарот е должен претходно да утврди дали постои валидно овластување за такво постапување. Нотарот задолжително врши идентификација и потврдување на идентитетот на лицето кое дејствува како застапник или полномошник, како и на клиентот, односно носителот на правата, врз основа на документи, податоци и информации добиени од сигурни и независни извори и валидна лична карта или патна исправа.

Нотарот е должен да **обезбеди полномошно со кое се докажува овластувањето за застапување, кое треба да биде приложено во оригинал или во копија заверена од нотар.** Истовремено, нотарот задолжително задржува копија од документите за идентификација и од полномошното, во хартиена и/или електронска форма.

Доколку документите се издадени или заверени од надлежен орган во странска држава, тие треба да бидат преведени на македонски јазик од страна на овластен судски преведувач.

Утврдување вистински сопственик

Нотарот е должен да го идентификува вистинскиот сопственик на неговиот клиент и да преземе соодветни мерки за да го потврди идентитетот на вистинскиот сопственик врз основа на податоци и информации од сигурни и независни извори, со кои е убеден и знае кој е вистинскиот сопственик на клиентот во обем соодветен на извршената проценка на ризикот (член 19 од ЗСППФТ).

Податоците за вистинскиот сопственик, нотарот е должен да ги провери од Регистарот на вистински сопственици, при што, не смее исклучиво да се потпре на податоците внесени во овој регистар.

Идентитетот на вистинскиот сопственик, нотарот го утврдува врз основа на оригиналната или заверената документација од трговски, судски или друг јавен регистар, која не смее да биде постара од шест месеци.

За странски правни лица, нотарот го утврдува идентитетот на вистинскиот сопственик врз основа на веродостојни документи издадени од надлежни странски регистри или независни извори.

Документот:

- **не смее да биде постар од 6 месеци.**

За вистинскиот сопственик – физичко лице, нотарот задолжително обезбедува:

- **копија од валидна лична карта или патна исправа.**

Вистински сопственик на правно лице (член 20 од ЗСППФТ) е физичкото лице (лица) кое крајно го поседува или го контролира правното лице преку директна и/или индиректна сопственост на доволен процент од уделите, односно акции или права на глас, како и преку друг сопственички интерес во тоа правно лице, вклучително и преку акции на доносители или друг облик на контрола.

Регистрацијата на вистинскиот сопственик може да се изврши на три начини:

- **Директен сопственик – физичко лице**

Лице кое директно поседува над 25% од уделите или 25% плус една акција.

- **Индиректен сопственик – физичко лице**

Индикатор на индиректна сопственост е сопственоста или контролата на физичко лице (лица) над едно или повеќе правни лица кои поединечно или заедно имаат над 25% од уделите или 25% плус една акција.

- **Физичко лице со друг вид контрола**

Лице кое има влијание врз донесувањето одлуки во правното лице, дури и ако не поседува удел.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ НА СОПСТВЕНОСТ:

- **Директна сопственост:**

Кога едно лице директно поседува над 25% или 25% + 1 акција или соодветен процент од правата на глас.

- **Индиректна сопственост:**

Едно или повеќе физички лица се сметаат за индиректни сопственици ако преку едно или повеќе правни лица, поединечно или заедно, контролираат или поседуваат над 25% или 25% + 1 од уделите, акциите или правата на глас во правното лице.

- **Контрола преку други механизми:**

Доколку не може да се утврди физичкото лице кое поседува или контролира повеќе од 25% од уделите, акциите или правата на глас преку директна или ин-

директна сопственост, како вистински сопственик се евидентира физичкото лице кое има највисока управувачка позиција во правното лице, односно лице кое во согласност со закон и интерните акти е овластено да управува и е одговорно за работењето на правното лице.

Правно лице кое не е внесено во Регистарот на вистински сопственици

Доколку правното лице не е регистрирано во Регистарот на вистински сопственици, нотарот е должен:

1. да го одложи воспоставувањето на деловниот однос, или

2. да го одложи извршувањето на трансакцијата

сè додека податоците за вистинскиот сопственик не бидат внесени во регистарот.

Во овие случаи, нотарот е должен **веднаш да ја извести УФР** по заштитен електронски пат, а доколку тоа не е возможно од технички причини, известувањето се доставува **во писмена форма.**

Доколку, пак, клиентот не подлежи на упис во соодветен регистар и нотарот не може да ги добие потребните податоци за вистинскиот сопственик на погоре опишаните начини, нотарот е должен податоците да ги обезбеди директно **со писмена изјава под полна морална и материјална одговорност, заверена на нотар на законскиот застапник или лице овластено од него пред да воспостават деловен однос или пред да извршат трансакција** – ПРИЛОГ бр.8.

Несогласување на податоци за вистински сопственик

Доколку нотарот утврди **несогласување помеѓу:**

- податоците за вистинскиот сопственик запишани во регистарот и
- податоците утврдени од нотарот при спроведената анализа на клиентот,

должен е **да ја одложи трансакцијата во рамки на воспоставен деловен однос или да го одложи извршувањето на трансакција и веднаш да ја извести УФР.**

АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА

1. АД чии акции не котираат на берза

Вистинскиот сопственик се утврдува врз основа на:

Акционерска книга издадена од Централниот депозитар за хартии од вредност, која не смее да биде постара од 6 месеци.

За мнозинскиот акционер – физичко лице, нотарот обезбедува:

- копија од валидна лична карта или патна исправа.

2. АД чии акции котираат на берза

Во овие случаи нотарот **не утврдува вистински сопственик** доколку:

- акциите котираат на домашна или странска берза од држави кои ги исполнуваат меѓународните стандарди за спречување перење пари и финансирање на тероризам и
- податоците за вистинскиот сопственик се **транспарентни и јавно достапни.**

Нотарот задолжително треба:

- да обезбеди **доказ дека субјектот котира на берза што ги исполнува меѓународните стандарди за СППФТ, дека податоците се транспарентни и јавно достапни** (на пр. увид во веб - страницата на Македонска берза) и
- да изготви п**исмена анализа на клиентот,** која се чува во предметот - ПРИЛОГ бр.5.

***НАПОМЕНА: Доколку станува збор за клиент кој е странско АД, начинот на утврдување вистински сопственик е ист како и за домашно АД.

Субјекти кои се должни да внесат вистински сопственик во регистар се: трговски друштва, подружници и филијали на странски трговски друштва, странски трговец поединец, здруженија, фондации, комори, синдикати, политички партии, задруги, верски заедници, други организации, адвокатски друштва и правни лица чии акции котираат на организиран пазар на хартии од вредност и податоците за вистинските сопственици се транспарентни и јавно достапни.

Субјекти кои не подлежат на оваа обврска се: трговци поединци, лица кои вршат јавни овластувања **(нотари и адвокати),** буџетски корисници, правни лица во државна сопственост, правни лица во постапка на стечај или ликвидација, самостојни вршители на дејност.

***НАПОМЕНА: Од страна на УФР се донесени Упатство за начинот на идентификување на вистинскиот сопственик (ПРИЛОГ бр.6) и Упатство за начинот на идентификување на вистинскиот сопственик на фондациите (ПРИЛОГ бр.7).

ПЕТТИ ЧЕКОР - ИЗЈАВА ЗА НОСИТЕЛ НА ЈАВНА ФУНКЦИЈА:

Нотарот е должен да обезбеди изјава за носител на јавна функција од лицето учесник во постапката, како и од вистинските сопственици на правното лице (член 42 од ЗСППФТ) – **ПРИЛОГ бр.9.**

Кога странката е застапувана од полномошник, полномошникот може да даде изјава за носител на јавна функција во име на странката само доколку во полномошното е изрично наведено овластувањето полномошникот да даде таква изјава во име и за сметка на давателот на полномошното (на пр. Се овластува лицето Н.Н. во мое и за моја сметка да даде изјава дека **СУМ/НЕ СУМ** носител на јавна функција).

„Носители на јавни функции" според ЗСППФТ се:

а) физички лица на кои им е или им била доверена јавна функција во Република Северна Македонија или во друга држава, како:

- претседатели на држави и влади, министри и заменици или помошници министри,

- избрани претставници во законодавната власт,

- судии на врховни или уставни судови или други носители на високи правосудни функции против чија одлука, освен во исклучителни случаи, не може да се користат правни лекови,

- членови на органи на управување на супервизорски и регулаторни тела и агенции, државна ревизорска институција и членови на одбор на централна банка,

- амбасадори,

- офицери од висок ранг во вооружените сили (чинови повисоки од полковник),

- избрани и именувани лица согласно со закон и членовите на органите на управување и надзор на правни лица основани од државата,

- лица со функции во политички партии (членови на извршните органи на политичките партии),

- лица на кои им е или им била доверена истакната функција во меѓународна организација, како директори, заменици директори, членови на управни и надзорни одбори или други еквивалентни функции и

- градоначалници и претседатели на совети на општини.

б) За носители на јавна функција од потточката а) од оваа точка се сметаат лицата најмалку две години по престанокот на извршување на јавната функција, а врз основа на претходно спроведена проценка на ризик од страна на субјектите.

в) Поимот „носители на јавни функции" вклучува и:

- членови на семејството на носителот на јавна функција и тоа: брачен другар или лице со кое носителот на јавна функција е во вонбрачна заедница, деца и нивни брачни другари или лица со кои децата на носителот на јавна функција се во вонбрачна заедница или родители на носителот на јавна функција,

- лице кое се смета за близок соработник на носителот на јавна функција е физичко лице за кое е познато дека има заедничка правна или вистинска сопственост врз правно лице, има склучено договори или воспоставено други блиски деловни врски со носителот на јавна функција или кое е единствен вистински сопственик на правно лице или правен аранжман за кое е познато дека се основани во корист на носителот на јавна функција.

***НАПОМЕНА:** Во предметите во кои градоначалник или друг носител на јавна функција настапува во име и за сметка на органот или институцијата кој го претставува или застапува, **НЕ ТРЕБА** да се применуваат мерките за засилена анализа на носител на јавна функција, пропишани со ЗСППФТ (на пр. Засилена анализа по член 42). **Ова нема да важи кога носителот на јавна функција настапува во својство на физичко лице.**

Доколку нотарот се посомнева во вистинитоста на дадената изјава за носител на јавна функција, точноста на податокот за ФУНКЦИЈАТА може да го провери во ажурираната листа на јавни функции која ја води и објавува УФР на нејзината веб - страница или преку увид во веб - страницата на ДКСК или друг независен извор.

ШЕСТИ ЧЕКОР - ЗАКОН ЗА РЕСТРИКТИВНИ МЕРКИ И РЕСТРИКТИВНА ПЛАТФОРМА:

Нотарот е должен да постапува во согласност со одредбите од Законот за рестриктивни мерки и Упатството на УФР (објавено на следниот линк: https://ufr.gov.mk/wp-content/uploads/2025/11/Image_001.pdf).

При воспоставување деловен однос со клиент, нотарот е должен да утврди

дали клиентот, како физичко или правно лице, се наоѓа на листата на санкции, односно на т.н. консолидирана листа.

Консолидираната листа претставува единствена листа на санкционирани лица и субјекти, во која:

- се вклучени лица од различни извори, како што се одлуки на државата, меѓународни организации како Обединети нации и Европска унија, како и национални листи;
- листата е „консолидирана" затоа што ги обединува сите поединечни санкциски листи во една;
- се ажурира редовно, со додавање или бришење на физички и правни лица.

За исполнување на оваа обврска, нотарот врши проверка преку официјално објавената консолидирана листа, достапна преку надлежните институции, вклучително и преку веб -страницата и рестриктивната веб - платформа на УФР, или директно преку релевантните листи објавени од страна на Обединети нации, Европска унија, домашната листа на санкционирани лица објавена од страна на Владата на РСМ.

Оваа платформа нотарите треба **задолжително да ја користат при вршење анализа и соработка со УФР.** Рестриктивната веб - платформа е составена од 4 сегменти (делови) и тоа:

- Консолидирана листа (ги вклучува рестриктивните мерки воведени од страна на Обединети нации и Европска унија),
- Типологии и индикатори наменети за субјекти,
- Документи (инклузивна платформа за безбедна комуникација со субјектите и Управата) и
- Листа на ризични држави (објавени од страна на ФАТФ и ЕУ).

Од оваа платформа, на пријавените мејлови на нотарите, Управата праќа известувања и нотификации кога има новини, кои нотарите се должни да ги отвораат.

Пристапот до рестриктивната веб - платформа на УФР е ограничен само за овластените лица (нотарите) или замениците на овластените лица за СППФТ (значи може да се регистрира само еден профил, односно или овластеното лице или неговиот заменик, а не двајцата).

Упатство за регистрација

Процесот на барање пристап до рестриктивната веб – платформа започнува преку националната шема за електронска идентификација, каде што неопходен услов е корисникот да има активна корисничка сметка. Пристапот до рестриктивната веб - платформа на УФР е ограничен само за овластените лица или замениците на овластените лица за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

Линкот: https://restricted.ufr.gov.mk/ до платформата се наоѓа на банерот на почетната страна (десно) од оваа веб - страница.

Барањето за регистрација содржи:

1. Лични податоци за овластеното лице (корисникот), и тоа: име, презиме, е-пошта, телефонски број, датум на раѓање, број на документ (лична карта/пасош), орган што го издава документот и важност на документот.

2. Податоци за субјектот и тоа: назив, адреса на субјектот, единствен матичен број на субјектот (ЕМБС), единствен даночен број (ЕДБ), официјална е-пошта на субјектот, категорија на субјект по член 5 од ЗСППФТ, име и презиме на законски застапник.

3. Електронски или дигитализиран (скениран) документ за овластување на овластеното лице и неговиот заменик во PDF формат.

СЕДМИ ЧЕКОР –ПОЕДНОСТАВЕНА И ЗАСИЛЕНА АНАЛИЗА:

1. Поедноставена анализа – се применува кога клиентот претставува низок или средно-низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

2. Засилена анализа – се применува кога клиентот претставува средно-висок или висок ризик, или кога постојат сомнежи за перење пари и/или финансирање на тероризам, во согласност со одредбите на ЗСППФТ и упатствата од надзорните органи.

1. Поедноставена анализа (член 38 од ЗСППФТ) се врши во следниве случаи: кога во согласност со одредбите на член 11 (сопствената проценка на ризик) од ЗСППФТ кај клиентот/клиентите утврдиле дека постои низок ризик од перење пари и/или финансирање на тероризам.
При одлучувањето за примена на поедноставени мерки за анализа на

клиентот, нотарот е должен да ги земе предвид и резултатите од националната проценка на ризикот.

Нотарот е должен да обезбеди соодветна документација во писмена/електронска форма врз основа на која ќе може да се потврди дека е дозволена примена на поедноставена анализа на клиентот и дека мерките на поедноставена анализа на клиентот се соодветни на степенот на ризик, без притоа да изработи посебен документ насловен како поедноставена анализа.

2. Засилена анализа на клиент (член 39 од ЗСППФТ) нотарот задолжително применува во следниве случаи:

Во случаите кога постои средно-висок или висок ризик од перење пари или финансирање на тероризам, утврден во согласност со член 11 (проценката на ризик на клиент) од ЗСППФТ или врз основа на национална проценка на ризик или во случај на сомневање за перење пари и/или финансирање на тероризам освен во случаите пропишани со членовите 40, 41, 42, 43, 44 и 45 од овој закон, **нотарот е должен да ги преземе сите мерки на засилена анализа на клиентот за соодветно управување со ризик, и тоа:**

- Обезбедување дополнителни податоци за клиентот и вистинскиот сопственик/вистинските сопственици,
- зачестено ажурирање на документи и податоци за клиентот (доколку се работи за долгогодишен и постојан клиент),
- обезбедување дополнителни податоци за природата на деловните односи и трансакциите на клиентот,
- обезбедување дополнителни податоци за изворот на средства и изворот на богатството на клиентот,
- обезбедување информации за причината за планираните или извршените трансакции,
- обезбедување одобрение од високото раководство за воспоставување нови или продолжување на деловните односи и
- засилено следење на деловните односи (доколку се работи за долгогодишен и постојан клиент).

***НАПОМЕНА: Спроведувањето на мерките на засилена анализа, нотарот е должен да ги документира и да ја направи таа документација достапна на органите на надзор.

Клиенти што се категоризираат со висок ризик во согласност со законските одредби и извршената проценка на ризик се:

- Клиенти - носители на јавни функции;
- Нерезидентни клиенти (во зависност од проценката на ризик и други фактори);
- Дејности кои интензивно работат со готовина;
- Невладини и добротворни организации;
- Офшор компании;
- Бизниси кои се лоцирани во држави со висок ризик;
- Клиент што не е физички присутен;
- Клиенти од држави кои не ги имплементираат мерките за СПП/ ФТ утврдени од страна на ФАТФ;
- Клиент со сложена сопственичка структура што во голема мера го отежнува идентификувањето на вистинскиот сопственик;
- Клиент што работи преку овластено лице, труст, застапник или трети страни и др.

***НАПОМЕНА: Нерезидентните клиенти не се категоризираат автоматски со висок ризик, но нивниот статус претставува ризик-фактор кој, во зависност од јурисдикцијата, транспарентноста и природата на деловниот однос, може да доведе до нивна класификација како клиенти со повисок ризик.

Нотарот задолжително врши засилена анализа во следниве случаи:

- Клиент кој не е физички присутен (член 41),
- Носители на јавна функција или лица поврзани со НЈФ (член 42),
- Клиент од високоризични држави (член 43),
- Непрофитни организации (член 44), и
- Сложени или невообичаени трансакции (член 45).

Во наброените случаи, нотарот е должен да направи анализа во писмена или електронска форма и да ја утврди потребата од доставување извештај (СТР) до УФР (член 65 од ЗСППФТ) – ПРИЛОГ бр.10.

- **Кога клиентот не е физички присутен во нотарската канцеларија (член 41 од ЗСППФТ), нотарот презема една или повеќе од следниве мерки на засилена анализа:**

а) идентитетот на клиентот да го утврди со дополнителни документи, податоци или информации;

б) да преземе дополнителни мерки со кои ги потврдува обезбедените документи или да бара документите да ги потврди финансиска институција од Република Северна Македонија, од земја членка на Европската Унија или од земја во која прописите предвидуваат приближно исти критериуми и стандарди за спречување перење пари и финансирање на тероризам, како барањата предвидени со овој закон, и

в) првото плаќање да се изврши преку сметка во име на клиентот отворена во финансиска институција во држава која ги исполнува меѓународните стандарди за спречување перење пари и финансирање на тероризам и која спроведува најмалку исти мерки на анализа на клиентот пропишани како во овој закон.

- **Кога клиентот е носител на јавна функција или е лице поврзано со НЈФ (член 42 од ЗСППФТ), нотарот е должен покрај мерките утврдени во член 15 од ЗСППФТ да ги преземе и следниве мерки на засилена анализа:**

а) да воспостави системи за управување со ризик за да утврди дали клиентот или вистинскиот сопственик е носител на јавна функција, вклучително и да обезбеди негова/нејзина изјава;

б) да обезбеди одобрение од високото раководство пред воспоставување деловен однос со клиент - носител на јавна функција и/или вистинскиот сопственик, како и да обезбеди согласност за продолжување на деловниот однос со постоечки клиент - носител на јавна функција и/или вистинскиот сопственик кој во меѓувреме станал носител на јавна функција;

в) да преземе соодветни мерки за утврдување на изворот на богатството и изворот на средства на клиентот и вистинскиот сопственик/вистинските сопственици идентификувани како носители на јавна функција и

г) да врши постојано засилено следење на деловниот однос (доколку е применливо).

- **Кога деловен однос или трансакција вклучува високоризична земја (член 43 од ЗСППФТ), нотарот е должен да ги преземе следниве мерки при воспоставување деловен однос или извршување трансакција:**

1) обезбедување дополнителни податоци за клиентот и вистинскиот сопственик/вистинските сопственици;

2) обезбедување дополнителни податоци за целта и природата на деловниот однос;

3) обезбедување дополнителни податоци за изворот на средства и изворот на богатството на клиентот и вистинскиот сопственик/вистинските сопственици;

4) обезбедување податоци за причината за планираната или извршената трансакција;

5) обезбедување одобрение од високото раководство за воспоставување нови деловни односи или продолжување на постојните деловни односи и

6) интензивно следење на деловниот однос со зголемени и чести контроли, како и со понатамошна анализа од одредени примероци на трансакции.

Кога деловниот однос или трансакцијата вклучува високоризична земја, нотарот е должен, каде што е применливо, да побара првото плаќање да се изврши преку сметка во име на клиентот отворена во финансиска институција во држава која ги исполнува меѓународните стандарди за спречување перење пари и финансирање на тероризам и која спроведува најмалку исти мерки на анализа на клиентот пропишани како во овој закон.

Покрај наброените мерки, нотарот е должен да преземе една или повеќе мерки за намалување на ризикот, и тоа:

1) да преземе дополнителни мерки на засилена анализа;

2) да воведе дополнителни механизми за известување за трансакциите на клиентот или

3) да го ограничи воспоставувањето деловни односи или вршењето трансакции со физички или правни лица од високоризични земји.

- **Кога нотарот воспоставува деловен однос со непрофитни организации (член 44 од ЗСППФТ), должен е да преземе мерки на засилена анализа во врска со деловните односи и трансакциите со непрофитни организации кои претставуваат повисок ризик идентификуван според националната проценка на ризикот, како и непрофитните организации кои претставуваат повисок ризик согласно со проценката на ризикот од страна на нотарот и кои ги вклучуваат следниве елементи:**

1) обезбедување дополнителни податоци за клиентот и вистинските сопственици;

2) често ажурирање на документите и податоците за клиентот;

3) обезбедување дополнителни податоци за природата на деловните односи и трансакциите на клиентот и специфичните цели на непрофитните организации;

4) обезбедување дополнителни податоци за изворот на средства и изворот на имотот на клиентот и дополнителни податоци за корисниците кои ги добиваат средствата на непрофитната организација;

5) обезбедување информации за причината за планираните или извршените трансакции и

6) засилено следење на деловните односи (доколку е применливо).

***НАПОМЕНА: Нотарот презема мерки на засилена анализа само на оние непрофитни организации кои што согласно со националната проценка на ризик и сопствената проценка на ризик се дефинирани како повисоко ризични, односно нотарот не врши засилена анализа за сите непрофитни организации.

- **Доколку нотарот при воспоставување деловен однос или трансакција има сомнение за сложени, невообичаени трансакциии (член 45 од ЗСППФТ), должен е да ги испита, колку што е разумно можно, позадината и целта на сите трансакции што исполнуваат барем еден од следниве критериуми:**

1) трансакцијата е сложена;

2) трансакцијата е невообичаено голема;

3) трансакцијата се извршува на невообичаен начин;

4) трансакцијата нема очигледна економска оправданост или правна цел и/или

5) отстапува од вообичаеното или очекуваното деловно работење на клиентот.

***НАПОМЕНА: Член 39 од ЗСППФТ е општ член и се применува за сите категории на субјекти каде што има средно висок или висок ризик од перење пари или финансирање на тероризам.

Членовите од 41 до 45 задолжително се применуваат за специфични категории субјекти, на следниве начини:

- Ако, на пример, клиент е НЈФ, задолжително се применува член 42,

- ако НЈФ е со висок ризик тогаш покрај член 42 задолжително се применува и член 39,

- ако клиентот доаѓа од високо ризична држава задолжително се применува член 43,

- ако се утврди низок ризик кај клиентот од високо ризичната држава, тогаш засилената анализа се изготвува во писмена форма што е предвидена во членот 43, но ако се утврди средно висок или висок ризик кај клиентот од високоризична држава тогаш се применуваат мерките од член 39 и член 43 од Законот.

ОСМИ ЧЕКОР – ОДБИВАЊЕ ДЕЛОВЕН ОДНОС И ТРАНСАКЦИЈА (член 46 од ЗСППФТ)

Нотарот може да одбие да воспостави деловен однос или да го прекине деловниот однос со клиентот кога не може да ги спроведе мерките за анализа на клиентот од ЗСППФТ.

Во овие случаи, нотарот е должен да ја извести УФР по електронски пат, а доколку ваквиот начин на доставување е оневозможен од технички причини, нотарот го доставува известувањето во писмена форма.

Исто така, нотарот е должен да направи писмена анализа и да ја утврди потребата од доставување извештај до Управата во согласност со член 65 од ЗСППФТ (сомнителна трансакција).

Писмената анализа се чува во рок од десет години од нејзиното изготвување.

ДЕВЕТТИ ЧЕКОР – ЗАБРАНА (член 58 и член 204 од ЗСППФТ):

Се забранува плаќање со готовина на стоки и услуги во **износ од 3.000 евра или повеќе** во денарска противвредност во вид на една или повеќе очигледно поврзани трансакции, што не е извршено преку банка, штедилница или преку сметка во друга институција која дава платежни услуги (член 58 став (1) од ЗСППФТ).

Од 1 јануари 2024 година, забраната за плаќање со готовина на стоки и услуги од членот 58 од овој закон, ќе се однесува на готовински плаќања во **износ од 2.000 евра или повеќе** во денарска противвредност во вид на една или повеќе очигледно поврзани трансакции, што не е извршено преку банка, штедилница или преку сметка во друга институција која дава платежни услуги.

Од 1 јануари 2025 година, забраната за плаќање со готовина на стоки и услуги од членот 58 од овој закон, ќе се однесува на готовински плаќања **во износ од 1.000 евра или повеќе** во денарска противвредност во вид на една или повеќе очигледно поврзани трансакции, што не е извршено преку банка, штедилница или преку сметка во друга институција која дава платежни услуги.

***НАПОМЕНА:** Нотарите задолжително треба да ги побараат налозите за реализираното плаќање **од 1.000 евра или повеќе** извршено преку банка, штедилница или преку сметка во друга институција која дава платежни услуги.

ДЕСЕТТИ ЧЕКОР - ДОСТАВУВАЊЕ ПОДАТОЦИ (ИЗВЕШТАИ) ДО УФР:

1. РЕДОВНИ ИЗВЕШТАИ

Нотарите собраните податоци за составени нотарски исправи и нотарски заверки на потписи на договори со кои се стекнува право на сопственост на имот **во вредност од 15.000 евра или повеќе** во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на составувањето, односно заверувањето, наведени во договорот, како и составените нотарски исправи и нотарските заверки на потписи на договори од овој став ги доставуваат до Управата во вид на извештај во електронска форма најдоцна **во рок од три работни дена од денот на составувањето, односно заверувањето (член 64 став (1) од ЗСППФТ).**

***НАПОМЕНА:** Вредноста на имотот се утврдува според пазарната вредност определена од надлежен орган (даночно одделение).

А.) ПРЕГЛЕД на договори кои СЕ пријавуваат во УФР:

1. Договор за продажба (на движен и на недвижен имот),
2. Договор за размена,
3. Договор за дар (на движен и на недвижен имот) – без договори со прв наследен ред,
4. Договор за пренос на удел,
5. Договор за заем на парични средства,

6. Договор за отстапување на побарување,
7. Договор за цесија кога е засебно правно дело,
8. Договор за заедничка градба, пренос на градба и соинвеститорство,
9. Договор за залог на недвижности (хипотека) – без договори поврзани со банки, штедилници и други финансиски институции,
10. Договор за залог на подвижни предмети - без договори поврзани со банки, штедилници и други финансиски институции,
11. Договор за подизведување на градба и
12. Договор за закуп чија МЕСЕЧНА закупнина е 15.000 евра или повеќе.

Б.) ПРЕГЛЕД на договори кои НЕ СЕ пријавуваат во УФР:

1. Договор за залог на недвижности (хипотека) поврзани со банки, штедилници и други финансиски институции,
2. Договор за залог на подвижни предмети поврзани со банки, штедилници и други финансиски институции,
3. Договор за кредит,
4. Договор за лизинг,
5. Договор за дар (на движен и на недвижен имот) со прв наследен ред,
6. Договор за отстапување на имот за време на живот,
7. Договор за распределба на имот за време на живот,
8. Договор за доживотна издршка,
9. Договор за физичка делба,
10. Наследни решенија,
11. Преддоговори за продажба.

2. СОМНИТЕЛНИ ИЗВЕШТАИ

Извештај за сомнителна трансакција (СТР) е збир на информации кои се подготвуваат и доставуваат од субјектите задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување перење пари и финансирање на тероризам до УФР во рок определен со ЗСППФТ.

Извештајот за сомнителна трансакција (СТР) според член 65 став (1) од ЗСППФТ, нотарот го доставува до УФР, **БЕЗ ОГЛЕД НА ИЗНОСОТ НА ТРАНСАКЦИЈАТА** кога:

1) знае, се сомнева или има основи за сомневање дека со трансакциите било извршено или се извршува перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата;

2) знае, се сомнева или има основи за сомневање дека имотот претставува принос од казниво дело или

3) знае, се сомнева или има основи за сомневање дека имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам или со финансирање на оружје за масовно уништување.

Сомнителната трансакција (СТР), според член 66 од ЗСППФТ, нотарот ја утврдува врз основа на:

- непосредни сознанија за клиентот,
- листата на индикатори за препознавање сомнителни трансакции утврдени од УФР, субјектите и надзорните органи,
- консолидираната листа која се води согласно со прописите за рестриктивни мерки,
- типологии и трендови на перење пари или финансирање на тероризам,
- проценет ризик од перење пари и финансирање на тероризам и од утврдениот профил на ризик на клиентот и други релевантни информации.

За да ја исполни оваа обврска, нотарот најпрво треба добро да го познава својот клиент и неговото работење. Тој треба да ги препознае и идентификува трансакциите кои отстапуваат од вообичаеното работење на клиентот. Еден од факторите поради кои нотарот го започнува овој процес се индикаторите за препознавање сомнителни трансакции.

Индикаторите за препознавање сомнителни трансакции (СТР) се генерализирани форми на невообичаено однесување на клиентот кое може да биде основа за спроведување подлабока анализа на целокупното работење на клиентот и обезбедување дополнителни информации и документи.

Листата на индикатори претставува список на ситуации кои може да укажуваат на сомнителни ситуации кои најчесто се забележани кај различните типови на субјекти – ПРИЛОГ бр. 11.

Пријавувањето сомнителни трансакции (член 65 од ЗСППФТ) е обврска која нотарот ја исполнува само кога за тоа постојат определени фактори поради кои кај клиентот постои сомневање за перење пари или финансирање на тероризам.

Извештајот за сомнителна трансакција (СТР) се доставува до УФР по електронски пат, а доколку ваквиот начин е оневозможен од технички причини, извештајот се доставува во писмена форма (член 67 од ЗСППФТ), во зависност од моментот кога нотарот ги утврдил основите на сомневање, на еден од следниве начини:

- Доколку нотарот основите на сомневање ги утврди пред извршување на трансакцијата, должен е веднаш да ја извести УФР и да ја задржи трансакцијата најдолго до два часа од моментот на известувањето.
- Доколку основите на сомневање се утврдени во текот на извршување на трансакцијата, нотарот е должен веднаш да ја извести УФР и да ја задржи трансакцијата најдолго до четири часа од известувањето.
- Нотарот е должен да достави точни податоци, информации и документација до УФР во форма на извештај, најдоцна во рок од 24 часа од моментот на утврдување на сомневањето.

Доколку доставените податоци не се доволни, УФР може да побара дополнителни информации, документи и податоци од нотарот.
Ако УФР не го извести нотарот за натамошните активности во роковите од два, односно четири часа, нотарот може да одлучи дали ќе ја изврши или ќе ја одбие трансакцијата.

3.ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗВЕШТАИ ЗА СОМНИТЕЛНИ ТРАНСАКЦИИ/АКТИВНОСТИ

Овој извештај се доставува во случај кога нотарот треба да достави дополнување на претходно доставен Извештај за сомнителна трансакција/активност, при што е потребно да се повика на Извештајот за кој се доставува дополнувањето.

***НАПОМЕНА: Строго забрането е нотарот и вработените во нотарската канцеларија да го известат клиентот или кое било трето лице дека е поднесен или дека ќе биде поднесен извештај до УФР (член 72 од ЗСППФТ).

ЕДИНАЕСЕТТИ ЧЕКОР - ЧУВАЊЕ ПОДАТОЦИ (член 62 од ЗСППФТ):

Нотарите се должни да ги чуваат документите или електронските записи обезбедени со мерките за анализа на клиентот, клиентското досие и деловната кореспонденција, резултатите од каква било анализа спроведена врз клиентот или вистинскиот сопственик, **во електронска или во пишана форма, десет години** од престанокот на деловниот однос со клиентот или од датумот на извршувањето на повремената трансакција.

Нотарите се должни да ги чуваат документите или електронските записи за сите трансакции **десет години по извршувањето на тие трансакции, вклучувајќи ги придружните докази и записи за трансакциите кои се состојат од оригинални документи или копии кои може да послужат како докази во судска постапка,** кои се неопходни за да се идентификуваат и да се овозможи реконструкција на индивидуалните трансакции.

Нотарите се должни податоците да ги чуваат на начинот на кој ги доставиле до Управата, десет години од денот на доставувањето.

По истекот на рокот од 10 години, нотарот е должен да ги избрише личните податоци на клиентот.

ДВАНАЕСЕТТИ ЧЕКОР – ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА (член 69 од ЗСППФТ):

Нотарот е должен да врши внатрешна контрола над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање на тероризам најмалку еднаш годишно во тековната година за претходната година и да изготви документација за констатираните наоди од спроведената внатрешна контрола.

VI. ВНАТРЕШНИ АКТИ, ПРОЦЕДУРИ И КОНТРОЛИ

- **Програма** за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам.
- **Проценка на ризик за субјектот – нотар.**
- Нотарот е должен да именува **овластено лице и негов заменик** и до УФР по електронски пат да достави известување со податоци за именуваните лица (име, презиме и контакт), како и да ја извести Управата за секоја промена. Доколку е оневозможен електронскиот начин на доставување, известувањето се доставува во писмена форма (член 68 од ЗСППФТ) – ПРИЛОГ бр. 12.

Одлуката/известувањето за овластено лице и негов заменик се прикачува и на рестритивната веб - платформа, преку профилот за најава.

- **Записник за внатрешна контрола** над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање на тероризам (член 69 од ЗСППФТ) – ПРИЛОГ бр. 13.

Внатрешната контрола се врши најмалку еднаш годишно во тековната година за претходната година и за тоа се изготвува Записник за констатираните наоди од спроведената внатрешна контрола.

- **Записник за обука на вработените во нотарската канцеларија,** која се спроведува задолжително двапати годишно (член 12 став (1) алинеја 12 и член 68 став (14) од ЗСППФТ) – ПРИЛОГ бр. 14.

***НАПОМЕНА: Сите интерни акти се чуваат во архивата на нотарот и се приложуваат на барање на надзорните органи од УФР и Нотарската комора.

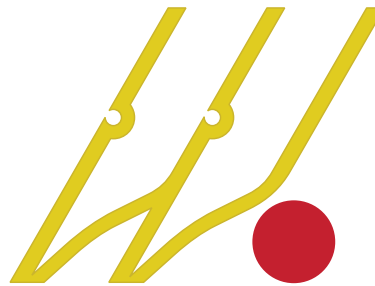
VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Одредбите на овој прирачник се однесуваат на нотарите како субјекти, при нивно постапување и примена на одредбите од ЗСППФТ. Овој прирачник преставува водич за примена, во кој се опфатени одредбите од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РСМ бр. 151/2022, 208/2024, 59/2025 и 267/2025) и заедничките ставови на УФР и Нотарската комора.

При идна измена на закон или нов институционален став, ќе следуваат соодветни известувања до нотарите.

НОТАРСКА КОМОРА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НОТАРСКА АКАДЕМИЈА

www.nkrm.org.mk • e-mail: contact@nkrm.mk